

Fasenvoeding bij zeugen: de eerste resultaten

Carola van der Peet-Schwering en Mart Smolders

Het verstrekken van minder stikstof en fosfor aan gelten gedurende de eerste 28 dagen van de dracht verslechtert de reproductieresultaten, de gezondheid en de uitval van de gelten niet. Het aantal terugkomers is wel hoger ten opzichte van gelten die een standaard drachtvoer krijgen (17,2% versus 10,2% terugkomers). Dit zijn de eerste resultaten van het onderzoek naar fasenvoeding waarin de zeugen vier worpen gevolgd worden.

In het kader van de Europese Nitraatrichtlijn en volgens de LTO-visie "Kwaliteit en Verantwoordelijkheid" moeten de stikstof- en fosforuitscheiding vanuit de varkenshouderij verder gereduceerd worden. Dit kan onder andere gerealiseerd worden door het aanbod en de behoefte aan mineralen bij zeugen beter op elkaar af te stemmen. Zeugenhouders zijn echter bang dat een nog verdere verlaging van de stikstof- en fosforgehalten in het voer voor drachtige zeugen, de reproductieresultaten, de gezondheid en de levensduur van zeugen negatief zal beïnvloeden. Op Praktijkcentrum Sterksel wordt daarom onderzocht wat het effect is op de reproductieresultaten, levensduur, gezondheid en berekende stikstof- en fosforuitscheiding als zeugen gedurende de eerste vier pariteiten minder stikstof en fosfor (via fasenvoeding) verstrekt krijgen tijdens de dracht. Alle opfokzeugen die ingezet zijn in het onderzoek hebben inmiddels één keer geworpen. In dit artikel worden de reproductieresultaten van de eerste worp beschreven.

Fasenvoeding

Drachtige zeugen scheiden circa 85% van de opgenomen stikstof en fosfor uit via de mest en urine. Dit kan verminderd worden door het aanbod en de behoefte aan verteerbaar stikstof en fosfor beter op elkaar af te stemmen. De behoefte aan stikstof en fosfor per kg voer is in het begin van de dracht veel lager dan aan het einde van de dracht. Bovendien is de behoefte bij oudereworpszeugen lager dan bij gelten en bij

eersteworpszeugen. Bij het verstrekken van één voer tijdens de dracht zijn de gehalten afgestemd op de behoefte aan het einde van de dracht. Door meerdere voersoorten tijdens de dracht te verstrekken kunnen de stikstof- en fosforuitscheiding verminderd worden.

Proefopzet

In het onderzoek zijn 175 dekrijpe opfokzeugen ingezet. De gelten in de controlegroep krijgen tijdens de dracht een standaard drachtvoer verstrekt. De gelten in de proefgroep krijgen de eerste vier weken van de dracht een voer met lagere eiwit- en fosforgehalten en daarna het standaard drachtvoer. Tijdens de lactatie krijgen alle zeugen hetzelfde lactatievoer verstrekt. Tijdens de dracht zijn de gelten gehuisvest in groepshuisvesting met voerligboxen met uitloop of met voerstation. De eiwit- en fosforgehalten in de drachtvoerders zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Eiwit- en fosforgehalte in het standaard drachtvoer en in het voer met de verlaagde gehalten

	Standaard drachtvoer	Voer met verlaagde gehalten
Ruw eiwitgehalte (g/kg)	135	118
Fosforgehalte (g/kg)	4,7	4,1

Tabel 2 Effect van fasenvoeding tijdens de dracht op de reproductieresultaten van gelten

	controlegroep	proefgroep		controlegroep	proefgroep
Aantal ingezette dekrijpe opfokzeugen	88	87	Spekdikte bij inzet (mm)	13,9	14,2
Aantal uitgevallen dieren	8	10	Spekdikte bij inleg kraamhok (mm)	17,7	17,6
Interval inzet – 1ste inseminatie (dagen)	7,2	7,5	Spekdikte bij spenen (mm)	13,2	13,4
Percentage terugkomers	10,2	17,2	Levend geboren biggen	10,9	11,1
Gewicht bij inzet (kg)	145	145	Dood geboren biggen	0,5	0,7
Gewicht bij inleg kraamhok (kg)	205	204	Geboortegewicht biggen (kg)	1,463	1,512
Gewicht bij spenen (kg)	163	165	Aantal gespeende biggen	10,1	10,2
			Speengewicht (kg)	7,3	7,3

Resultaten eerste worp

De belangrijkste reproductieresultaten van de eerste worp zijn weergegeven in tabel 2. Uit tabel 2 blijkt dat er tussen de gelten uit de controle- en de proefgroep geen verschillen zijn in uitval en in gewichts- en spekdikte ontwikkeling. Ook zijn er geen duidelijke verschillen in aantal levend en dood geboren biggen, het geboortegewicht

van de biggen, het aantal gespeende biggen, het speengewicht van de biggen en het interval spenen – 1ste inseminatie. Wel is het aantal gelten dat teruggekomen is hoger bij de dieren die via fasenvoeding gevoerd worden. In de proefgroep is 17,2% van de ingezette opfokzeugen herdekt, terwijl dit in de controlegroep 10,2% was. Tijdens het onderzoek zijn er geen gezondheidsproblemen bij de gelten opgetreden.

Conclusies

Na één worp blijken er geen verschillen in reproductieresultaten, gewichts- en spekdikte ontwikkeling, uitval en gezondheid te zijn tussen gelten die één voer krijgen tijdens de dracht en gelten die via fasenvoeding gevoerd worden. Wel zijn er in de proefgroep meer gelten herdekt dan in de controlegroep. In oktober 2003 wordt het onderzoek in de stallen afgesloten. Alle zeugen hebben dan vier keer geworpen. Het zal dan duidelijk worden wat de langetermijneffecten op reproductie, gezondheid en uitval zijn van het minder verstrekken van stikstof en fosfor aan drachtige zeugen.

standaard
drachtvoer

ruw eiwit
135
g/kg

voer met
verlaagde
gehalten

ruw eiwit
118
g/kg

standaard
drachtvoer

fosfor gehalte
4,7
g/kg

voer met
verlaagde
gehalten

fosfor gehalte
4,1
g/kg